

YANGI O'ZBEKISTON YOSHLARI – MILLIY MADANIYAT ELCHILARI

Eshmurodov Shokir G'ayrat o'g'li
Abdiqahhorov Davlatbek Muzaffar o'g'li
Meyliyev Kamoliddin Otabek o'g'li
Termiz Davlat Universiteti talabalari

Annotatsiya: Maqolada O'zbekiston yoshlarining san'at va madaniyat sohalarida ijod qilishlari uchun amalga oshirilayotgan amaliy islohotlar haqida, xususan yoshlarga oid davlat siyosatini amalga oshirishda qilinayotgan samarali ishlar haqida so'z boradi.

Kalit so'zlar: Besh muhim tashabbus, san'at, madaniyat, milliy madaniyat, musiqa, maqom

TAHLIL

Mamlakatimizda Prezidentimiz Shavkat Mirziyoyev tashabbusi bilan barcha sohada hayotga tatbiq etilayotgan istiqbolli loyihalar, joylarda amalga oshirilayotgan keng ko'lamli bunyodkorlik ishlari xalqimizning nafaqat turmush tarzini, balki dunyoqarashini ham tubdan o'zgartirmoqda.

Bunday ezgu jarayonlar madaniyat va san'at sohalarini ham chetlab o'tmayadi. So'nggi ikki yilda mazkur sohaga taalluqli 20 ga yaqin Farmon va qarorlar qabul qilindi. Ular ijrosi yuzasidan sa'y-harakatlar olib borilyapti. Prezidentimizning joriy yil 28 noyabrdagi "O'zbekiston Respublikasida milliy madaniyatni yanada rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to'g'risida"gi qarori ushbu jabhadagi mavjud muammo va kamchiliklarni bartaraf etishga qaratilgan muhim hujjat sifatida alohida ahamiyatga ega.

Yurtimizda xalqimiz madaniyatini yuksaltirish, san'atni yanada ravnaq toptirish borasida yaratilayotgan beqiyos imkoniyatlarni sanab adog'iga yetib bo'lmaydi. Bularni dildan his qilib, teran idrok etishimiz joiz. Zotan, asrlarga tatigulik bunday ibratli ishlar bilan har qancha g'ururlansak arziydi. Bizdan talab etiladigani esa milliy madaniyatimizning yanada ravnaq topishi uchun fidokorona xizmat qilishdir. Chunki milliy madaniyati yuksak xalq jahon hamjamiyatida mustahkam mavqega ega bo'ladi.

Bugungi kunda mamlakatimizdagi 800 dan ortiq madaniyat markazlari, 312 ta musiqa va san'at maktablari bo'lib ular o'z atrofida iqtidorli yoshlarni jamlagan hamda yoshlarning vaqtini mazmunli o'tishida o'zini hissasini qo'shib kelmoqda. Yurtimizdagi san'at va madaniyat markazlarida 130 ming iqtidorli yoshlar jamlangan. Ular o'zlarini qiziqtirgan madaniyat sohalarida tahsil olishmoqda. Ammo bir necha yil

oldin barcha sa'nat maktablarida ham o'quv qo'llanmalari, notalar to'plami, musiqa asboblari, mebel va jihozlar yetarli darajada ta'minlanmagan edi. Yurtboshimizning Besh muhim tashabbusi esa aynan ushbu muommo va kamchiliklarni bartaraf etdi desak to'g'ri bo'ladi.

Yurtimizda san'at va madaniyatning yuksak rivojlanishida yurtboshimizning Besh muhim tashabbusi katta ahamiyatga ega. Zero, ushbu dastur asosida Respublikamizning barcha hududlarida ma'naviy-ma'rifiy tadbirlar, ko'rik-tanlovlar, yoshlar festevallari, kitobxonlik loyihalari keng ommalashdi. Besh muhim tashabbusning birinchi tashabbusida yoshlarning san'at, musiqa, rassomchilik kabi madaniyat sohalari o'rin egallagan bo'lsa, uchinchi tashabbusda esa yoshlarning vaqtini kitobxonlik bilan mazmunli o'tkazish belgilangan.

Shuningdek, Shahrisabz shahrida Xalqaro maqom san'ati anjumani, Termiz shahrida Xalqaro baxshichilik san'ati festivali an'anaviy tarzda o'tkaziladigan bo'ldi. Bularning barchasi asrlar osha ajdodlardan-avlodlarga o'tib kelayotgan noyob san'at namunalarini yana-da chuqurroq o'rganish, keng targ'ib etish, ayniqsa, yoshlar qalbida ularga nisbatan hurmat va sadoqatni shakllantirishda muhim ahamiyat kasb etmoqda. Prezidentimizning o'g'il-qizlarimizga biror cholg'u asbobini chalishni o'rgatish, umuman, musiqaga oshno etish borasidagi taklifi ularni ma'nau ulg'aytirishga, qalblariga ezgulik urug'lari ekishga qaratilgani bilan ahamiyatlidir.

Tarixdan ma'lumki, umumjahon tamaddunining tamal toshini qo'ygan ajdodlarimiz xoh adabiyot, xoh astronomiya, tibbiyot, matematika, geometriya, tarix, me'morchilik, naqqoshlik, qo'yingki, qaysi soha bilan shug'ullanmasin, albatta, biror sozni chalishni o'rgangan, kuyni ruhning ozig'i deb bilgan. Musiqa ilmi haqida fundamental ilmiy-nazariy risolalar yozishgan.

Jumladan, buyuk faylasuf olim Abu Nasr Farobiy "Kitobu-l-musiqiy al kabir" ("Musiqaga oid katta kitob") asarini yozib, musiqa nazariyasining asoslarini yaratishga ulkan hissa qo'shdi. U nafaqat nazariyotchi, balki xalq cholg'ularining mahoratli ijrochisi ham bo'lgan. Manbalarda qayd etilishicha, Farobiy nay va tanburni yuksak darajada chalish bilan birga, qonun cholg'usini ixtiro qilgan, o'sha davrlarda mashhur bo'lgan ud sozini takomillashtirishda izlanishlar olib borgan.

Tib ilmining sultoni Abu Ali ibn Sinoning "Kitob ush-shifo" ("Shifo kitobi"), "Donishnoma" ("Bilimlar kitobi"), "Kitob un-najot" ("Najot kitobi") asarlaridagi musiqaga doir maxsus bo'limlar, "Risolatun fi-ilmil-musiqiy" ("Musiqiy ilmi haqida risola") risolasi jahon san'ati fani tarixida alohida o'rin tutadi.

Bunday qomusiy olimlar ro'yxatini uzoq davom ettirish mumkin. Qolaversa, Hasan Noyi, Qulmuhammad Udiy, Hasan Bolaboniy, Ali Xonadoniy Muhammadiy,

Ahmad G'ijjakiy, Ali Ko'chak Tanburiy kabi sozandalar o'z zamonasida shu qadar mashhur bo'lganki, ularning ismlari o'zi yuksak mahorat bilan chaladigan musiqa asbobi nomi bilan birgalikda aytilgan.

Chunonchi, ajdodlarimiz musiqani qalb "matematikasi", deb bilgan. Aql ruhdan quvvat olishini, ruh esa vujudga, rivoyatda keltirilganidek, mumtoz kuy vositada joylanganini, shu bois u insonga kuch-madad berib turishini teran anglagan. Pirovardida aql va ruhni uyg'un rivojlantirishga harakat qilingan.

Jonajon O'zbekistonimiz yoshlarni qo'llab-quvvatlash hamda yuksak ma'naviyatli avlodlarni kashf qilish maqsadida "Kamalak yulduzlari" bolalar festevali, "Yangi O'zbekiston yoshlari birlashaylik" shiori ostida ijodiy festevallar, "Yangi avlod" festevali kabi yuzlab ko'rik-tanlovlar tashkillashtirib kelinmoqda. Bu imkoniyatlar zahirida yoshlarni san'at va madaniyat sohalarida qo'llab-quvvatlash hamda kelgusida o'z yo'llaridan ketishlarida sharoitlar yaratishdan iborat.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Karimov I.A., Yuksak ma'naviyat – yengilmas kuch, Ma'naviyat, 2008.
2. Karimov I. A., O'zbekiston: milliy istiklol, iqtisod, siyosat, mafkura, 1-j., T., 1996; Ma'naviy yuksalish yo'lida, T.,1998; Xayrullayev M. M., Shorahmedov D.A., Madaniyat va meros. T., 1973.
3. Aristotel, Poetika (ruschadan M. Mahmudov va U. Tuychiyev tarjimasini), T., 1980; Pugachenkova G. A., Rempel L. I., Istoriya iskusstv O'zbekistana, M., 1965; Mahmudov T., Estetika i duxovnie sennosti, T., 1992.

